

Szerkesztőségi iroda:

Dobay János könyvnyomdája,
saját házában.

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyv-
árus üzlete,
főter, Prág-ház.

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Hirdetések felvételnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségnél. — Hirdetési díj: 50 szóig egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szóig 1 frt., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% elengedés. — Nagyobb hirdetéseknel méltányos árelengedés. — Nyiltér Garmondsora 10 kr.

Megjelen
hetenként egyszer,
minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három óra . . . 1 ft
Hat óra . . . 2 ft
Kilenc óra . . . 3 ft
Egy évre . . . 4 ft

Gyula május 1-én 1874.

E lap hasábjain önmön magunkkal és városunk jövőjével foglalkozni, egyik kiválóbb feladatunk. — Tisztáznai az eszméket, megbeszélni a tendőket, tért adni mások nézeteinek, legyenek azok mellettünk, vagy ellen-nézettük — ha megvagyunk győződve arról, hogy ez ellennézetek városunk és evvel önmagunk előhaladására, fejlődésére irányozvák — mindenkor helyet foglalhatnak egy ily, saját kisebb körében mozgó lap hasábjain. — Az ellennézetek ellen, ha azok nem meggyőződésünk, mindenkor sikra lehet szállani érvekkel, meglehet azokat támadni, anélkül, hogy a személy ellen volnánk kénytelenek kifakadni. — Ily illemes csatározásokkal sokkal többre megyünk mint a fustély-argumentatiók egész halmazával.

Teendőnk első helyét kétségte-lenül polgári iskolánk ügye képezi: e téren voltak vélemény különbségek a kivitel módzatára, de nem magára az eszmére — nemsokára hihetőleg tényre — nézve; — ez úgy már a magas kormánytól van, tudunkkal t. tanfelügyelő ur által kísért legjobb ajánlattal. — A vélemény különbség csak a körül forgott: felvétessék-e a latin nyelv, vagy nem? A polgármester felterjesztésében szigoruan a minis-teri utasításhoz és a polgári iskolák részére kibocsátott tantervhez ragasz-kodott, midőn a folyamodásba a la-tin nyelvet rendkívüli tantárgyul vet-te fel, melynek tanulására senki kö-telezve nincs, de a kik tanulják a

polgári iskola négy alsóbb osztályá-ba, úgy tanulják azt, hogy innen ki-lépve a gymnasium megfelelő osztá-lyába vétetnek fel. — A ministeri tanterv ezt egész határozottsággal en-gedi meg. — Azok kedvéért, kik eb-ben kétkednek álljon itt a tantervnek illető passusa: „A latinnyelv a polgári iskolában mint rendkívüli tantárgy azon növendékek kedvéért tanítottatik, kik innen a gymnasiumba szándékoznak átlépni. — Ennélfogva e tantárgyat a polgári iskola négy alsó osztályában kell tanítani s úgy osztani be, hogy a polgári iskolából a gymnasiumba átlépni kívánó növendék a gymnasium megfelelő osztályába felvé-tethessék.”

Többen vannak, kik kétségbe von-ják, hogy nekünk itt Gyulán gymna-siális irányú polgári iskolára szüksé-günk volna. — Mint nagyon is realis üzleti ember magam sem vagyok ha-tározott barátja a gymnasialis irány-nak, noha saját gyermekeimet üzleti emberektől ez irányban neveltetem; mert a tér melyet ma-holnap elfoglalni hivatva lesznek, ezt tőlük megköveteli, ha pályájukon kellően akarnak halad-ni; — de nekünk Gyulán számba kell venni a viszonyokat, számba kell kü-lönösen azt venni, hogy nagy szá-mú értelmiségiünk van, és e mellett az iparos osztály gyermekeinek egy része is. — helyesen-e vagy nem he-lyesen — az apa becsületes mester-ségén túl vágyódik, teljebb, kényel-mesebb pályára, mert nékie az apa munkája nehéz, a létteli küzdése kel-lemetlen: — azt sem ő, sem az apa

nem gondolja meg, hogy ha fia isko-lázottabb lesz mint ő, nagyobb szel-lemi tőkével fog rendelkezni, ez pe-dig biztosabb, előnyösebb szer az anya-gi tőkénél, melyet a mostoha viszo-nyok könnyen megsemmisíthetnek.

Pedig polgári iskolánk ez osztá-lyokból fogja az első continenst nyer-ni, mindenesetre megszaportva a hely-beli izraelita hitfelekezetiük erre hi-vatott gyermekei által — honnan — mint értesültem — az iskola megnyil-tával — az izraelita felekezet csekély-ségéhez képest — elég szép számmal jönnek át növendékek — mindeneset-re tisztán polgári irányra. — Nekem földészeinkben nehány évig még nincs nagy bizalmam; láthatjuk, hogy leg-módosabb gazdáink gyermekeiket csak elvélve küldik a 3-ik osztályba, a 4-ik osztály előttük egészen fölösleges. — Ő nékie a szeplőtlen jellemű agg Pé-ter professor 2-ik osztályban terjeszt-t tudománya, művelődési vágyaik netovábbja. — Hogy ez a polgári is-kola megnyiltával így lesz, az bizo-nyos, de hogy ez sokáig így nem ma-radhat, nem fog maradni, erős hitem; — hivatottaknak kell jönni, kik e kö-zönyszülte indolentián segítsenek, kik, ha az emberi művelődésnek csarnokot emeltek, igyekezzenek azt be is népe-síteni.

És kik lesznek hivatva arra, hogy e kalamitáson segítsenek? Nézetem szerint senki más, mint a leendő is-kolaszék: — éppen azért, ha Gyula városa képvisellete iskolaszéket választ, ne engedjen tért keblében egyik má-sik egyén iránt személyes vonzalom-

nak, hanem győződjön meg arról ki-váltképen, hogy az illető megválasz-tandó rendelkezik-e a magán életben annyi idővel, hogy anyagi kára nél-kül járjon el ama teendőkből, köte-lességekben, melyeket az iskolaszéki tagság magasztos czime tőle megkö-vetel; — bir-e annyi buzgalom és jó-akarattal, hogy az elnök vagy gyűlés által reá bízott teendőkből lelkiismeretesen és pontosan eljár; — bir-e annyi önmegtadással, hogy e neve-lés kötelességére szoritandó értetlen-ségnek nyelve élet elviselje; — eze-ket nálunk annak, kit a bizalom meg-tisztel, mind számba kell venni azon öntudatban, hogy van egy hatalmas őre: a törvény, ez megtorlója leend netán felmerülő bántalmaknak.

Az iskolaszék választásánál még van egy — talán — egyéni nézetem, melyet figyelmen kívül hagyni nem óhajtának, és ez az iskolaszék őszhang-ba hozatala a felekezeti iskolaszékek-ke. — Tudjuk ugyanis, hogy elemi iskoláink mind felekezetiük lévén, ezek-nek külön iskolaszékük van, — már pedig a polgári iskola jövője megki-vánja, hogy az elemi iskolák nagyobb számu növendékek által látogatassa-nak, és pedig az 1-ső osztálytól a 4-kig, mint eddig; nem vetem el a suly-kot, ha azt mondom, hogy a feleke-zeti iskolaszéki tagok nem feleltek meg teljesen hivatásuknak, a növendékek iskolalátogatásának buzdítása tekinte-tében, mert évek óta, különösen a 3 - 4 elemi osztályokban, a növendékek száma apadt; ezen okvetlen segíteni kell, és én hiszem, hogy Gyulaváros

TÁRCSA

A vidék rózsája.

Beszély.
(Egy szerelmes napló-töredékből.)
Irtta:

Miskey-Jugovics Bela.

III.

Miként a bércekről zuhanó hógörge-teg, melyet talán csak egy kis madárka fel-röppenése indita meg, percenként növekvő erővel kitép, szertezúz mindent, ami elé akad: úgy a szerelem, melyet egy szó, egy pillantás is képes felkölteni, sem ismer maga előtt korlátot, határt.

Valami megfoghatatlan, kimagyarázhat-lan erővel bir ezen érzelem, melyet ismerni hisz mindenki, és valójában még sem ismer senkiesem.

Egy szikrája az istenségnek, mely ép oly gyakran szerez mennyet, mint ahány-szor kárhozatba visz; rózsája az életnek, melynek még tövis szurása is gyönyört okoz; legszebb gyöngye a szív tengerének, mely még akkor is szép, ha hamis. Kelleme-kábultságba hoz, mint az ambrailat; de képes megölni is, mint a szézeny lehelet; lelkesültté, hőssé, halhatatlanná tehet, — s eltörpítheti a szellemet, lenyügözheti a lelket, gyáván beszennyezheti a jellemet egyaránt.

Kondori Gusztáv először érezte igazán, hogy mit tesz egész nagyságában ez a szó: szerelem.

És nem ijedt meg tőle, nem akarta le-rázni magától, mint a kollemtelen vendéget szokás, de az igazat megvallva, nem is tud-ta volna már talán.

Becsületes lelkében azon gondolat mo-rült fel legelőször is, hogy végső eredmé-nyében hová vezet ezen érzelem.

És azután megnyugodott, midőn ott képzelte magát a kis Tillával, az oltár zsá-molya előtt.

Fiatal vagyok, előttem az élet nyitva áll, — vagyonom nincs ugyan, de van eszem, és jóra, nagyra törekvő akaratom; én képes leszek Tillát boldogítani! — így gondolkozott magában számtalanszor a jó fiu, és e gondolat megnyugtatta őt.

Egy szép nyári alkonyon, szintén ilyen gondolatok közt indult látogatásra Murá-nyiekkhoz.

Valjon igaz-e az, mit a szerelmesek kö-zönségesen mondani szoktak, hogy — a szív megérzi, ha szerelmének tárgya jön, s ilyen-kor mintha örömben repdesne: hevesebben dobog, és az arcokba kergeti a vért?

Talán előtött gondolkozott a kis Tilla is, midőn az utcaajtót becsapódni hallván, hirtelen arcába szökkenni érzé a vért.

Nem volt otthon a háznál a cseléde-ken kívül csak ő, — anyja és Mariska a

boltba mentek, atyja és Jóska bátyja a hi-vatalba volt.

Midőn a szobaleány jelenté hogy Kon-dori jön, a kis Tilla szinte ijedten futott a másik szobába, mintha menekülni akarna valami láthatlan ellenség elől.

Egy pillanat alatt rendbe hozá öltözé-két, és aztán egy futó tekintettel a tükörből végig nézte magát, — hiába, a szerelem, ki-sebb-nagyobb mértékű húsággal szokott kar-öltve járni, amit ép oly könnyen lehet meg-magyarázni, mint megbocsátani.

A másik pillanatban már mosolygó arc-zal fogadta a szobában Gusztávot; de a figyelmes észlelő előtt bizonyára feltűnt vol-na mindkettő viseletén, valami tartózkodó bizonytalanság, melyet ugylátszik nehezen tu-dott tünni mindenik.

Foglaljon helyet Kondori ur, azt hiszem mama és Mariska is mindjárt itthon lesznek, — e szavakkal fordult a kis Tilla Gusztávhoz, de valószínűleg a másik pillan-atban már nem tudta volna ismételni, hogy mit is mondott hát, — oly nagy zavarban volt; s azzal elkezdé rakosgatni az asztalon levő apróságokat.

És Gusztáv, az elismert ügyes társalgó, szintén nem lelt szavakat, melyekkel meg-kezdhetné volna a beszélgetést.

Nem is tréfa dolog az, szemben és egye-dül lenni szívünk imádjottjával, s vigyázni minden szavunkra, hogy valamikép a szív

után ne találjunk beszélni, mert ez által el lenne árulva a féltve rejtett nagy titok.

Azt hiszem könnyebb megnyerni bár-mely titkózotet, mint egy szerelmes párnak elfogultság nélkül egymással társalogni.

A pár percig tartó szótalan csönd, vég-re is nagyon kiáltó kezdé lenni, mint mikor a vásári nép hemzsgése fülünkbe zúg.

— E szobában oly fojtó a melegség, ha úgy tetszik menjünk le a kertbe egy kis-sé, szólalt meg a kis Tilla, gondolván, hogy a szabadban majd csak könnyebben etelik az idő.

— Szabad kérem karját . . .

Na még csak ez volt hátra! A kis Tilla azt hitte, hogy a kertben majd csak elfutkoshat egyik virágtól a másikig, s így nem lesz szorosan kényszerítve, még beszél-getésre sem, — és most . . . karonfogva kell talán óranegyedeig is sétálni vele. Oh miért is ment el az a Mariska! most ő mindettől megkímélhetett volna, gondolá, — miközben lángoló arczal, kezét a Gusztáv jobbába akasztva, megindultak.

Szótlanul értek a virágos kis kertbe, s szótlanul haladtak a tisztán tartott utakon egy darabig.

— Mi a neve ennek a szép kis virág-nak, kérdé, Gusztáv, megállva egy virág-tábla előtt.

— S ön nem tudná azt? felelt ujjab kérdéssel a kis Tilla.

➔ Mai számunkhoz egy félv hirdetés van mellékelve. ➔

képviselése ezen készséggel segíteni is fog, a felekezeti szűkkeblésűt a szegere akasztva, nem leendő féltékeny a községi iskolaszékeknek a nevelési ügyet felvirágoztatni akaró működésére; mire ugyan oka nem is lehet, mert hisz Gyula városa polgárai a felekezetek összességéből állván, mindenesetre tekintettel lesz a választásnál arra, hogy az érdekek minden irányban ki legyenek elégítve.

Súlyosabb és nehezebben kiegyenlíthető körülmény azonban — kivált — a szegényebb sorsu gyermekeknek télen át iskoláztatása, ha a szülők majd avval állnak elő, hogy „nem küldhetem iskolába a gyermekem, mert nincs eszmája, pénzem sincs hogy vegyek neki, mert eleségre is alig akad.“ — Ez az argumentum már kétségtelenül baj lesz; mert felső-ruhát a gyermek részére csak könnyebben lehet szerezni, könnyörülő emberek is csak adnak egy-egy elviselt mellényt, nadrágot, vagy kabátot, ha nagy neki, annál jobb, jobban beburkolódhat, de jó eszmát adni, ez már a ritkaságok közé tartozik. — E bajon segíteni kell, segíteni kell jóakarattal, ügybuzgalommal. — A „polgári kör“ megmutatotta az utat, hogyan segíthetünk, helyiségeken perselyt állított fel, melybe a játékpénzekből egy részlet folyik, egyik másik tagjának van a zsebébe néha a célra egy-egy krajczárja, — beleteszi, sok krajczárból forint lesz, forintokon vásárolhatni csizmát; — e példa utánzásra méltó, és én hiszem, hogy lesznek, kik utánozni is fogják. — A polgári kör ezt a szép és nemes intézkedést a polgári iskola javára tette, de én az így bejövő összeget a fentebb jelzett célra óhajtanám fordíttatni, még pedig nem csak a polgári, de összes elemi iskoláink szegény sorsu növendékeire, mert az elemi iskolák adhatnak életet csak a polgári iskolának.

Kezdeményezni kell csak, Gyula városa polgáraitban nem hiányzik a jóakarát a nemes kezdemény sikerésítéséhez, — példa reá az, hogy alig négy hónapja indítá meg a mozgalmat polgári iskolája körül, és ma önkényes adományokból a felszerelésre és szükséges építkezésre 4000 frtot meghaladó összege van, melyet polgárainak áldozatkészsége vagyona és állás különbség nélkül rakott össze.

A hol ilyen a kezdet, ott kitarással, buzditással, az ügy iránti ambícióval a folytatásnak is sikerteljesnek kell lenni, a mi hogy legyen, mindnyájunk buzgó óhajta.

— Kis diák koromba jól tudtam minden fű, fa, virág nevét, de gyakorlatban megvalloim keveset ismerem.
— Ezt phloxnak hívják.
— A! igen, magyarul lángvirág, nemde?
A kis Tilla arca jobban lángolt, mint az az egész tábla phlox.
— És emez itt micsoda?
— Magam sem tudom, felelt Tilla, s elfordítá fejét, hogy Gusztáv észre ne vegye mily nagy zavarba van.
Még hazudjam is, gondolá... ezt még sem teszem... különben azt hiszem égő szerelem, felelt egy pillanat múlva hangosan, Máriának a kedvenc virága, — tevé hozzá mintegy mentegelve magát.
Gusztáv észrevette, hogy baklövést csinált, de hát folytatam, ha már benne vagyok, gondolá.
— Jártas nagysád a virágnyelven?
— kérdezé.
— Mariskával sokszor tréfálódunk úgy, ha már mást tenni nem tudunk.
— S nem lenne kedve nagysádnak, most is tréfálódni egy kicsit? Adjunk egymásnak virágokat, valjon ki találjuk-e majd értelmét.
— Nem bánom, felelt a kis Tilla, gondolván, hogy így könnyű szerrel elszabadulhat a Gusztáv karjából.

Egyéni nézetem szerinti teendőink folytatását a jövő szám hozandja.

— Gyula városának képviselői közgyűlése 1874. évi ápril 27-én.

1) Elnök: Pöpvics Jusztin főjegyző helyettes polgármester a gyűlést megnyitva előterjeszté, hogy a polgármester betegsége végett a szabályrendelet értelmében ő van hivatva a gyűlés megtartására, melynek folytatán betérjeszté a mult 1873-ik évi már számvevőleg megvizsgálta községi számadásokat, felolvasatni kérvén úgy a számvevői észrevételeket, valamint a számadó pénztárnoknak ezekre vonatkozó feleletét is.

Miután a zárszámadásoknak megvizsgálása a számvevő közbenjöttével szabályrendeletileg a számvevői szakosztály hatáskörébe tartozik, az összes számadási testek sürgős megvizsgálás végett a számvevői szakosztály elnökéhez áttétetni rendeltetnek.

2) A városi tanácsnak véleménye, hogy a városháza épületében bérbe adott kir. járásbírói hivatal 1874-ik évtől 5 évre, évi 600 frtért bérbe adassék elfogadtatik, a szerződés 3-ik pontjának lehető esetben módosításával, hogy az időközbeni 3 havi felmondás a haszonbérbe adó városra nézve is kedvezménytel birjon.

3) Dázkál Miklós téglatermelő ügyére vonatkozólag elfogadtatik a tanácsnak azon véleménye, hogy ne 500,000, hanem a szerződés értelmében csak 300,000 téglát égetessék az idén, miután a mult évről 200,000 darab feleslegül maradt. — A vasuti útjárdatéglái pedig a városi tanács felügyelete alatt égettessenek a lehető legjutányosabb áron, annál is inkább, mert a vállalkozó járdának alkalmas vas téglát előállítani úgy sem képes, mult működése legalább ezt tanúsítja;

4) Czingulsky József szabadságotlatisi kérvénye 14 napra megadatik, teendőivel ez idő alatt Kiss Mihály városi másod jegyző bizatik meg.

A sugárút és annak folytatása a városban.

Köztudomású dolog, hogy midőn Gyula városa kisajátítási engedélyt nyert egy, az aranyági szőlőkön keresztül vezetendő egyenes utra az indóházról a kulcs-utcáig nagyon eltérők voltak a nézetek, valjon a beömlő utak közül melyik legyen először is kikövezendő, — sőt sokan, megfélejközvén arról, hogy a kisajátítási engedély határozottan kifejezi ezen utnak a kulcs-utcába való beömlését, — a magyar-utcának vezetését hangsúlyozták; mi erre csak is azt mondhatjuk, hogy kívánataik óhajunkkal találkoznak,

Pár percz múlva Gusztáv, kezében csinos kis bouquet-al tért vissza, és közeledett a kis Tilla felé.

Arca nyugodt volt, ajkai körül szelíd mosoly játszadozott, s szemei ólénken ragyogtak, midőn azt a kis Tillának e szavak kíséretében átadá:

— Leontine, érte-e kegyed, mit mond helyettem e kis virágcsokor:

Gusztáv először szólítá ez alkalommal Leontinét nevén.

Hangja mélyen megindult, érzelmetjes volt.

A kis virágcsokor néhány szál phlox és égőszerelem virágkákából állt, egy örök zöld indával átkötve, — melynek a virágnyelv szerinti legtermészetesebb értelme az volt, hogy: égő szerelmem örökké érted lángol.

A kis Tilla átvette a virágcsokort, lassan felemelte szemét, és Gusztáv arcára irányzá tekintetét, — azután lehajolt, s egy égőszerelem virágát letépve, azt leirhatatlan kellemmel, szólanul nyújtá Gusztávnak át.

Gusztáv féltérdére ereszkedve, egy forró csókot nyomott a parányi kezecskére, melynek egyszerű ajándoka őt, e perczben a világ legboldogabb halandójává tevé.

(Folyt. köv.)

— de a jelenlegi viszonyok között az a városra nézve teljes lehetetlen.

Megállapodott azonban a városi tanács abban, hogy a kulcs-utcának folytatását képező szt. János és Régi-posta-utcán keresztül a városház-utcába vezesse e főközlekedési utját, és pedig a következő indokokból: a Kulcs és szt. János utcák építkezési vonala a sugárúttal majdnem egy egyenes vonalat képez, mely által a régi posta-utcán, a legrövidebb uton éri el a már kikövezett nagyváradi—aradi országutat, és ilykép a legkevesebb költséggel is fog járti annak kiköveztetése; — de másrészt a legrövidebb út is ez a vásártérhez, melyhez minden viszonyok között és pedig a legrövidebb uton férhetni célja a városnak, hogy általa kereskedelme és ipara új lendületet nyervén, emelkedjék és ilykép a város jólétét előmozdítva, annak életerejét táplálja és szaporítsa.

Gyula város képviselői a tanács e véleményét magáévá tevén, azt elfogadta és elhatározta, hogy tekintettel arra, miszerint ezen utcák a 45 $\frac{1}{2}$ öl hosszú régi posta-utcát kivéve, tűrhető szélesség, utóbbi 7 öl szélességre bővítendő és utasította a tanácsot építkezni óhajtó 33. sz. ház birtokosával Ott Antal ural egyezkedni a szükséges terület átengedése iránt — sőt felhatalmazta a polgármestert, hogy az ehhez szükségeslendő összeget a szépsészeti alaplól fedezze.

Ott ur maga, már-már hajlandó volt a tanácssal e miatt alkuba lépni, mert belátta önmaga, hogy bizony jelenlegi épülete nem érdemes arra, hogy abba nagyobb költségeket fektessen, mert mi egyszer alapsan és egészben rossz, azt bizony új vakoltatás és bemeszelés által egyedül jóvá nem tehetjük; — egyszerre csak meggondolta magát és azzal áll elő, hogy fizessen neki a tanács azért, hogy 1 $\frac{1}{2}$ egész 2 ölrel beljebb menjen újonnan építendő házával, nem kevesebb, mint 3000 frtot (!) nem említvén természetesen azt hogy bár csak tavál drágán vette szép nagy telekkel bíró házát, azért, a hozzá tartozó járandósággal együtt csak 4000 frtot adott.

Ott ur adás-vételbe ugyan nincsen semmi beleszóllásunk, de bizonyára mindenké, a ki a viszonyokat ismeri, Ott ur fenébb idézett kívánatát helyesolni nem fogja, és méltányolja a tanács azon eljárását, mely szerint az újonnan építkezést csak is a megállapított építkezési vonalon belüli engedí meg, mely végzését a tanácsnak Ott ur a tek. megyei hatósághoz fellebbezte, és attól az építkezési engedélyt meg is nyerte.

Minthogy itt Gyula városára nézve elvi kérdés forog fenn, lehetetlen, hogy mi ez ügyet bővebben ne vizsgáljuk:

Ott ur fellebbezésének első soraiban azt mondja, hogy „gyökeres javítást igénylő házát, nehogy feje fölött össze roskadjon, emelnie és újból fedetnie kényszerítve látja magát.“ — A földézet kijavítását megvalljuk mi is helyeselhettük; de azt, hogy egy alapjában rossz, düllő fölben levő vert falat és vályogos házat az által gyökeresen javítanánk, ha azt emeljük, — már azt „rajongó fiatal“ eszünkkel 10 évi tapasztalásunk dacára el nem hihetjük, sőt azt tartjuk, hogy egy falazat, melynek, mint Ott ur maga mondja, összeroskadásától félni kell, újabb tetemes megterhelés által, állandóságban és szilárdságban alig fog valamit nyerni.

A városi tanács meg nem engedhette tehát az újonnan építkezést a kért vonalban, mert az a képviselői testület által közgyűlésileg megállapított építkezési vonalon kívül esik, és megtagadta a régi épületnek emelés általi újabb terhelését egyrészt rendőri szempontból, de másrészt azért, mert nem szabad engednie, hogy a közgyűlés által hozott végzés ellenében egyesek a közérdeket sértő speculációkat tegyenek.

Tapasztalhattunk hasonló és tapasztalhatjuk minden városban ma is, habár az nem főváros is, hogy mindenütt ott, hol egészséges alapon a város haladni akar, — utcáit és tereit a fennforogó viszonyokhoz képest szabályozza, és meg nem téri, hogy egyesek ép azért, mert a közérdek megkívánja, hogy telkükből egy rész, vagy az egész megvétsessék, újabb investíciók által annak árát emelje, és ilykép a közérdek előmozdítását gátolja.

Legyen megengedve, hogy mi erre nézve egy pár példát a hozzánk legközelebb fekvő Csaba városából, — ámbár megvagyunk győződve, hogy Ott ur maga sem fogja elismerni, hogy Csaba, Gyulához képest főváros volna, — és mind a mellett kiki emlékezetében lesz még, hogy Csaba városában a piacz közepén állott viskónak melyben Stampa czukrászdája sok évekig volt kijavítását sem engedték meg, és annál kevésbé tűrték volna, hogy a tulajdonos azon helyen, melyre Csaba városának közérdeke előmozdítása miatt szüksége volt, talán emeletes házat építsen, és így a város érdekét sértő speculációt tegyen; — ott van Schwartz ur háza, melynek újonnan épített része egész 3 ölrel beljebb van a régebbinél és számos más ehhez hasonló eset, — és ha Ott ur szávaival és gondolkozási tehetségével akarunk élni, erre nem mondhatnánk mást, — mint hogy Csaba város igen tisztelt mérnöke, ha bár nem oly fiatal, de minden esetre nem kevesebbé „rajongó fővárosi szépítészeti eszmékkel van telve.“

Legnagyobb elismeréssel és tisztelettel kell megemlékeznünk, Ott ur ügyvédjéről is ki valódi classicus naivssággal fogta fel a tanács végzésében hozott azon intézkedést, mely szerint eme végzés csak is birtokon kívül felebbezhető, — és ha nem volnánk meggyőződve arról, hogy a tekintetes ügyvéd ur tollából folyt eme felebbezés, azt kellene hinnünk hogy azt valósággal Ott ur szerkesztette; mert egy ügyvéd csak tudja, hogy építkezésnél birtokon kívül helyezés annyit jelent, mint addig, míg a felsőbb forum máskép nem intézkedik, az építkezést foganatosítani nem szabad.

Ne hogy tulterheljük tisztelt olvasóinkat a felebbezés egyes pontjainak gyökeres és ép azért egy kissé talán terjedelmes czáfolatával elégségesnek véljük annak bevezetésében rejlő vizás és egy város haladására nézve valósággal veszedelmes gondolkozási mód ferdeségének kitüntetését.

A bevezetésnek egészen megfelelő folytatása, az indokolás, a melyben napfényesen bebonyittatik, hogy a közérdek, magán érdekeknek mindég alá rendelendő, és hogy ezen gondolkozás módot a tek. megyei hatóságnak ítélet hozó közege magáévá tette, és gátlólag lép fel Gyula város közérdeke és haladása előmozdításában, azon méltán csodálkozunk; de minthogy tudomásunk van róla, hogy ezen ügyet a városi tanács megfelebbezi, e felöli nézeteinkkel addig is inkább hallgatunk.

Válasz

a „Békés“ f. évi 16. és 17. számú lapjaiban O. Gy. által közölt cikkekre.

Hogy az 1723. 15. 7. §-ban említett „gyalog járók“ alatt csak is a nemesek értetnek, s nem a nem nemesek is, eltekintve ugyanezen t. cz. 15-ik §-tól, mely azt mondja: „Sed ucc Rustici circa confinia Pontes aedificantes et reparantes contra Articulum 47 Anni 1609. ad Teloniorum solutionem compellantur.“ (vagyis magyarul: *De még a jobbagságot sem szabad az 1609. 47. t. cz. értelmében vámszedésre kényszeríteni, ha az határainak területén hidépítéssel s tatarozással terhelve lön,)* kiténik a Hármaskönyv II. rész 9-ik czim 3-ik szakaszának tartalmából is, mely ekképen szól: „ha a fejedelem valamely paraszt embert vagy várost a vámszedéstől felmentene, előbb azonban az igazságos vámszedést valamely hívének ajándékozta volna, amaz utóbbi, t. i. tölmentő kiváltság által, minthogy nyilván a vámtól alkotott előbbi kiváltságot sértvén, az első nem érvénytelenítheti s azon vámszedést el nem törölheti; — itt határozottan „paraszt embertől“ s így nem jóság és igáról beszél; ebből elvitázhatlanul következtethető, hogy azon általános kifejezés alatt: „gyalogosok“ csak is a nemes emberek értethettek, s az O. Gy. ur által idézett jogtudósok által is ezek értettek.

Egyébiránt Szarvas város váltakozott közönségének vagy jogelődének hidvám-szedési joga nem tételes törvényen alapszik, hanem „kiváltságos jogon,“ illetőleg a boldog emlékü Mária Terézia királynő által 1743.

martius 28-án kiadott, s Ferenc király által 1801. october 16-án újból megerősített kiváltság-levélben; mert tudni fogja O. Gy. ur, hogy az általa idézett jogi auctorok: Kövi, Fogarasy, Suhayda szerint is: „A vám- és tér-jog egyenesen kiváltság (szabadalom) utján szerzettetik; mely keltétől egy év alatt kihirdetendő és foganatba veendő; s a vám és tér-jog oly kiváltságos jog, melynél fogva a tulajdon költségén épített hidon, úton, vagy átjáró komponon járóktól személy majd szerék és marha szám szerint, a felsőség által szabályozott vám- vagy révdíjat szedhetni, (a felsőség alatt itt az 1715. 15. t. cz. 2. §. szerint a megye érteik); ezen nézet pedig alap- szik a Hármasszék törvénykönyv II. rész, 9-ik czim, 1-ső szakaszán, mely a következőt tartalmazza: „a kiváltság csupán a fejedelem hatalmából származik, mint a birtoki jogok stb. stb. „rév- vagy vámjog adományozása, mely egyedül a fejedelmet illeti.“

Kérdés tehát, hogy báró Bolza Péter által nyert s örökváltság útján Szarvas város váltakozott közönségére, jogutódkép átment ezen kiváltsági levélben, befoglaltatik-e oly tétel, mely a hidtulajdonost „gyalog járóktól“ is vámdíj szedésére jogosítja? e tekintetben beszéljen maga a szabadalom-levél idevonatkozó passusa: „ab omnibus transeuntibus, qui vel nobilitari Praetogativa non gauderent vel positiva Regni Lege aut speciali quodam Privilegio Regis a solutione Telonii exempti non forent, talis modi Teloniale Tributum desumere possit.“ — Másutt: „Quo circa vos universos et singulos Mercatores, Negatiatores, Institores ac alios quoslibet viatores et forentes homines per praescutes affidamus, quatenus per dictos Pontes, Aggresque et Repleturas praescriptum Telonium seu Tributum per nos modo praevio origi ac exigi concessum persolvatis, persolutisque ibidem iuxta limitationem praedicti comitatus et persolvendis“ stb. ebből látható, hogy igen is jogosítva volt Szarvas mint a hidtulajdonosa a gyalogosoktól is azon hidvámot szedni, melyet a megye szabályozott, vagy is személynként 1/2 krban megállapított; — de még erősebb ezen vám-szedési joga azért, mert kérdéses kiváltság-levélben a következő tétel is foglaltatik: „quatenus idem in praenotatis Bonis suis, et quidem in Tribus Locis, utpote Possessionibus Szarvas, Békés et Gyula vocatis, Telonium cum Signo Rotae exigere possit; vagy is a hidvám mellett, révdíjat is nyert a hidtulajdonos; azt pedig O. Gy. ur sem vonandja kétségbe, de az általa idézett jogtudósok kézi könyvében is olvasható, hogy a révén, illetőleg kompon szin- tén csak szokásszerűleg minden gyalog ember, még a nemes is tartozik fizetni. Világos tehát, hogy Szarvas város váltakozott közönsége jogosan szedte úgy a nemes, mint nem nemes gyalogosoktól eddig is a megye által szabályozott a hidnál kifüggesztett árszabályban kitett, fejenkénti 1/2 kr. hidvámot épen úgy, mint szedik ezt a legközelebbi vidéken Arador és Lippán is, hihetőleg épen oly szabadalom alapján, mint a szarvasi.

De feltéve, meg nem engedve, hogy valóban O. Gy. ur nézete lenne törvényes s állna az: „miszerint a fenálló 1723. t. cz. értelmében a szarvasi hidon a gyalogosoktól vámtól szedni nem lett volna szabad“ még az esetben sem jöhet ez idő szerint Szarvas város vámszedési joga kérelés alá; mert a Tripartitum előbeszéd 12-ik czime szerint: ha a törvény előbbi s azután keletkezik ellenkező szokás: akkor ha a szokás közönséges, erősebb a törvénynek közönségesen s általában. Ugyan ezen czim 2. szakaszában pedig ez áll: midőn a törvény korábbi, és a törvény- nyel ellenkező szokás utóbbi, akkor ez a korábbi törvényt eltörli. Szarvason pedig a hid vám szedési jog a gyalogosoktól, 1741-ik évben adományoztatott, s ennek alapján gyakoroltatik 133. év óta, így utóbbi keletkezésű mint az 1723-ban hozott törvény, — ebből következik: hogy itt a szokás által — ha állna is az O. Gy. ur általi értelmezés — ezen törvény eltöröltnek tekintendő; — így világos, hogy Szarvas hidvám szedési jogát a törvények korlátain belül gyakorolta s gyakorolja s a szt.-andrás gyalog lakos- ságot törvénytelen vámszedéssel nem terhelte s hatalmaskodást sem követett el, amint azt

ők magok 100 s néhány éven át a megyei- leg szabályozott vámdíj fizetésével hallgatag beösmerték, s ezekből értheti meg czikkirő ur azt is: miért nem jutott sem egyeseknek sem az alispánnak eddig eszébe, Szarvas közönsége ellen, hatalmaskodási keresetet indítani; egyébiránt a czikkirő ur által az alispánt illetőleg idézett 1715-ik évi 15. t. cz. 1-ső szakasza nem is ide vonatkozik, mert az így hangzik: „Ac insuper Sicca quoque et non necessaria Telonia etiam Regis notiva, proxima occasione per Vice-Comites sub amissione officiorum suorum abrogantur,“ már pedig hála Istennek, Szarvason a Körös folyó eddig ki nem száradt, a hid pedig felel- te szükséges.

Végül még csak a következőket tartottam szükségesnek a kérdés felvilágosítá- sául s O. Gy. ur 2-ik czikkének azon tétel- lére: — „hogy Szarvas váltakozott közön- sége az egész örökváltsági összeg kinyerését czelezza talán az által, hogy e kiváltságos hidvám szedési jogához ragaszkodik,“ meg- jegyezni:

Szarvas város váltakozott közönsége örökváltság útján fizetett:

a) a vámszedési jogért ösz- értékekben	21,000.
b) a hid, révhajó és a töltések (Repletura) anyagaiért Összesen	12,285. 33,285.
Ezen tőkének évi 6%-től- li kamatja tesz	1997.10
A hid és mellékletének évi költsége 10 évi átalány szerint tesz Összesen	1117.70 3114.80
Jövedelme pedig 10 évi átalány szerint	1287.50
marad tehát veszteség	1827.30

évenként; beláthatja tehát czikkirő ur, hogy ebből az összes váltásági összeg = 628,125 oszt. ért. frt nem volt fedezhető 24 év alatt, s nem lesz fedezhető 1000 év alatt sem, mert a jövedelem sem fedezi magát a vámszedési s hidanyagjairól fizetett összeg 6%-től kamatját; főképp ha még figyelembe vétetik hogy minden 10 évben újból pallóznai s az avult oszlopokat ujjakkal tatarozni kell.

Salacz Ferencz.

Levelezés.

Békés-Szent-András, april 26. 1874.

Kérdés községi előljáróinkhoz. Miután a múlt évben Szent-András községében divatozó bandaházak eltiltására a „Békés“ egyik számában felhívtam községiink előljárói figyelmét, s ki elfogulatlanul itelni képes, átláthatja, hogy az ily bandaházak nem lehetnek mások, mint egyedül a szó szoros értel- mében erkölcsrontó intézetek, s ezt eltűrni nem más, mint az orkölcstelenséget tovább fejleszteni, és mégis ezek községiinkben mind ez ideig szabadon s nyíltan üzetnek, s nincs ki ezeket határozottan eltiltaná; — a köz- kölcslenség tekintetéből kérdem községi előljá- róinktól:

1-ször, szándékoznak-e az ily bandaháza- kat erőlyesen betiltani?

2-ször, ha nem szándékoznak, mi okon- títjuk el az ily erkölcs metelyező bandahá- zakat?

Zih Károly.

Szeghalom, april 29. 1874.

Halálozás. Szeghalmon Flakay István, több éveken keresztül volt urad. tisztartó — jelenben, casinói elnök, megyei bizottmányi tag, — folyó hó 12-én d. u. 2 óraker — élte 58-ik évében rövid, alig egy órai szen- vedés után, agyszélhűdés következtében jobb létre szenderült.

A kiszemeltnek földi részei a hely- beli r. kath. kápolnában 14-én d. e. 11 óra- ker tartott gyászme után, s az nap d. u. 3 óraker tartott gyászszertartás és a helybeli dalárda elrészekenytő halotti éneklése bevé- gezte után — a lakosság ezrei s a környék- ből jelenlevő számos ismerősei részvéte mel- lett tétettek örök nyugalomra.

A boldogultnak, legközelebből az öt forrón szeretett, s a veszteség által mélyen

sujtott gyászoló család egy gyöngéden szere- tő gondos apát, — a váratlanul bekövetke- zett halál megdöbbsentő hírét levort érzéssel fogadott helybeli casinói közönség egy fel- emelkedett gondolkodású, mévelt lelkű, ked- ves társalgású — a hazai irodalom iránt me- leg részvétellel, érdekeltséggel viseltetett elnö- köt, — az öt közelebből ismert s vele ro- konszenvezett jó barátok egy tiszta keblű barátot, — a nagy közönség pedig, mely öt oly általános részvétellel kísérte sirjába, az em- beriség érdekei iránt meleg részvétellel visel- tetett emberbarátot, a humanitásnak példány- képét ismervén — fájdalommal érzéssel gyá- szolják.

Hogy azon tiszteletnek s szeretetnek, melyel a casinó, közbecsülésben állott kedves elnöke iránt mindig viseltetett — halála után is kifejezést adjon, azonnal intézkedést tett a veszteség feletti fájdalom jelzéséül.

Mi, a kik az üdvözöltet közelebből is- mertük, emlékkét áldásban emlegetjük.

Most pedig avval fejezzük be óhajun- kat, hogy legyenek könnyűek a siri hantok, melyek koporsójára annyi szeretet és részvét könnyek hullása mellett omlottak.

Áldás és siri béke lengjen hamvai felett!

D. J.

— Jegyzéke a b.-gyulai k. tszék előtt folyó évi május 4. s következő napjain fel- veendő polg. ügyeknek.

Előadó: Huszka Mihály bíró.

9953. Susánszki Botta György Susánszki Botta Pál és társai ellen 1272 frt 50 kr. törv. osztályrész és jár. iránti pere.

9954. Ifj. Szilágyi Jánosnak özvegy S Nagy Istvánné és kiskoru gyermekei ellen a Gy.-Vári 185. tskvi ház és legelő föld tulajdo- na iránti pere.

994. Remeckzy István és érdektársai- nak özv. Remeckzy Istvánné Domokos Ilona ellen 360 frt örökségi osztályrész s járuléka iránti pere.

995. B. Daru Rebekának B. Daru Sán- dor ellen 762 frt. elvont haszon megtérítése s járuléka iránti pere.

997. Fischer Henriknek Theisz Gyula ellen 384 frt 20 kr. tőke követelés és jár. iránti pere.

Előadó: Nyikora Mihály bíró.

8738. Öz. G. Nagy Sándorné született Szabó Máriának Kiss F. István és neje ellen 2000 frt. tőke és jár. iránti pere.

Fekete István és társainak Muci János és neje ellen 386 frt 40 kr. vétel ár irán- ti pere.

551. Id. Popp Józsefnek Szentmihályi Lajos ellen 400 frt lövételi ár iránti pere.

Ujdonságok.

— Egy reménytel ismét kevesebb. Gyümölcsfáink s szőlőink oly szépen virág- zottak, oly bő termést ígértek, hogy szinte kárpótolva láttuk már magunkat a 3 évi terméketlenségért, azonban ismét csalódnunk kellett, szerda és csütörtök reggelre jött erős fagy tönkre tette minden reményünket, kilá- tásunkat. Hány ember veszette el e két éj- jel kenyerét!

— Az april 29-re virradóra beállott fagy több kevesebb káros következménnyel országos volt; a fővárosi lapok szerinti tu- dósítások után pusztított Kőbányán, Uj-Pes- ten, Hatvanban, Tolnamegyében, Magyar- Óvárott, Nagy-Kanizsán, Nagyszombatban, Nyitrán, Szegeden, Nagy-Váradon, Aradme- gyében, Orsován, Pozsega megyében, Fiu- méban, Zágrában, Kolozsvárott, Szebenben, Ungvárott stb. és e szerint az ország minden részében.

— A megyei dalárünnepélyre Bé- késen az elnökség által az előintézkedések megtétettek, a mennyiben a felhívás véle- mény-nyilvánításra az összes megyei daley- letekhez elküldetett; — e szerint a dalárün- nepély augusztus 2-ra tervezetik; Ábrányi Kornél egy közösen előadandó darab, Erkel Sándor pedig egy verseny mű négyes meg- írására kértettek fel, mit készséggel megígér- tek. — Műsorul a következő darabok ajánl- tatnak: „Hymnus“ Kőleseytől, — „Dalár- versenydarab“ Erkel Sándortól, — „Szabad-

ságdal“ Hubertól, — Ábrányi Kornél ez al- kalomra irt darabja, — „Ébresztő“ Mosonyi- tól, — és „Dalárinduló“ Erkel Ferencztől. — Diszhangverseny és bál rendezése a dalár- dák óhajától tétetik függővé. Megemlítjük még, hogy Békés városa az ünnepély költsé- geihez 500 frttal járul.

— Hymen. Herkély János m. k. hon- véd hadnagy és gazdatiszt Körös-Ladányban május 16-án vezető oltárhoz Nyiregyháza Jelen Paulina kisasszonyt.

— A műkedvelői előadások talán a jövő héten a „Mentor“-ral kezdetüket ve- szik, talán mondjuk, mert nem vagyunk azon helyzetben, hogy egész bizonyossággal mond- hatnók, mivel megállapodás még nem jött létre.

— Színészek jönnek Csabáról a Sze- gedi Antal társulata. Mint csabai lapkollegánk írja, a társulat igen jó van szervezve, lega- lább annyira, hogy a kisebb provinciális városok közönségének igényét kielégítheti. Mi sok szerencsét kívánunk nekik, de nem merjük remélni, hogy boldogulni fognak. — Közönségünket nagyon lehető a héten pusztított fagy. Különben úgy halljuk hogy a műkedvelőknek a városháza nagy termében felállított színpadán vagy két előadást fog- nak rendezni, s csak ezek sikere után fog- nának bérletet nyitni. Azt azonban ajánljuk, hogy egy bérletre hat előadásnál ne számít- sanak többet, s az árakat is lehetőleg mér- sékeljék. Váradai társulatánál bebizonyult, hogy jobb a sűrű garas a ritka forintnál.

— Az acrobaták hétfőn tartották utolsó előadásukat, még pedig a helybeli szegé- nyek javára. E társulatnak nálunk igen jól ment dolga, s ők ezt elég szépen köszönték meg jótékony előadásukkal, melynek jöve- delméből 50 frt 20 kr. adtak át a kapitány- ság útján a szegény alapra.

— Szomorú május elseje volt a tegnapi előtti, nem volt madár dal, nem volt a fán virág, az égen ragyogó nap, s nem volt lágy szellő, mely a madárdalt, virág il- latot tova hordta s a nap hevét enyhítette volna. Komor félök boríták az eget, zord szél hordta a fák megfagyva lehult levelét, a madár fészkekben huzta meg magát, — s az ember könyes szemmel nézte fáradságá- nak s költségesének megsemmisülését. Vajjon mikor fírad már ki a természet üldözésünk- ben? avagy csakugyan át kell-e élnünk a hét szűk esztendő sanyaruságát. — Este fe- lé az idő meglágyult, és két óráig tartó jó- tékony osó áztatta a földet.

— A „békés megyei deákkör“ nem ma, mint előbb irtuk, hanem holnap fogja közgyűlését tartani, saját helyiségében.

— Neumann József volt gyulai ple- bános s apátért a tegnapi előtt tartott requi- emen, közbejött akadályok miatt a kitzított classikus darab bár nem volt előadható, még- is a kegyelet e szomorú ünnepélyességét nagyban emelék az előadott szép énekek Richter Pepi kisasszonyt a veterán zenész kedves leánykáját is hallók ez alkalommal a kisasszonynak igen szép alt hangja van, bár egy kissé még félénk, s szokatlan a nyilvánosság előtt énekelni, mégis szeretjük hinni, hogy többször fogjuk hallani, a kilá- tásba helyezett karénekes miséken.

— A békés megyei muzeum követ- kező tárgyakkal gyarapodott: Tormási Emi- lia kisasszony — a helybeli reform. temető- nél szántás alkalmával felszínre került V. Károly romai császár teljes ép ezüst tallér- jét 1548-ból; továbbá egy másik, szinte ép ezüst tallért, ez utóbbinak „GVIL * D — — BRONC * LIB; BARO * D * BAT-(E)BO * körirata között — jobbajával tollas sisakot, bal- jával pedig kardmarkolatot tartó vasmezű, szakállas, de fedetlen fejű vitéz mellképe. — — RDI * — — ROMANO * IMPE * SEM * AVGVVS * 59. azaz 1559. év szá- mos köriratában pedig egy kétfejű sas szem- lélhető; Ferencz rom. cs. jeruzsalmi király (Mária Terézia férjének) 1762. évi réz kraj- czárját; végre I. Napoleon alatt szolgált köz- vitéztől került egy régi zsebbeli ezüst órát; ismét Bilicz Ödön, Gusztáv Adolfnak egy 3 kros ezüst pénzét — sziveskedtek ajándékozni.

— A „Magyarország és a „Nagy- világ“ 18-ik számának tartalma: — Képek: Vasúti hid a — Terézvárosban. — Braddy asszony, a szép angol nő. — Csöndélet a tó-

ban. — A pacific-vasut és San-Francisco. — Steinmann F. holttetem-elégetési készüléke. — Szöveg: Vasuti lid a — Terézvárosban. — Braddyl asszony, a szép angol nő. — Csöndélet a tóban. — A Pacific-vasut és San-Francisco. — A holttetemek elégetése. (Rajzokkal). — Egy fáradt ember naplójából. — Vere Klára. (Elbeszélés.) — A fővárosból. — Vesz-szen el az álom... (Költemény.) — Adatok 14 év történetéhez. — Különfélék. — Képtalány. — Sakkfeladvány. — Szerkesztői tizenetek. *Előfizetési díj:* Negyedévre 2 frt 50 kr. Évenként minden utánfizetés nélkül 2 díszes jutalmaképp. — Az 1874-iki évfolyam eddig megjelent számai még kaphatók.

— **Beküldetett.** E folyó hó 20-án történt utazásom alkalmával a sors ugy hozta magával, hogy Békésmegyében kebelezett Szeghalom nevű községben meghálnom kellett; — a mint az ottani vendéglőt megláttam, bizony megvallom, hogy az, külsőjére nézve igen keveset ígért, node gondolám: egy éjszaka nem a világ, — de a midőn abba beléptem, és a mint a vendéglősnő részemre szobát nyitattott, egészen meglepettem; — mert azt a rendet és tisztaságot, a mit ott láttam, tapasztaltam és élveztem, bátran mondhatom, hogy akármi előkelő város vendéglőjébeni rend és tisztaságára nézve minden kifogás nélkül versenyezhet; — én részemről ugyan bátran ajánlhatom minden utazó ember-barátoknak, ha azon a vidéken utazik, egy mértföldet is tovább hajtatni, hogy pénzéért élvezhessen; — ezenkívül az igen jó, izletes étkek, a melyek valósággal semmi kívánni valót nem hagynak hátra; valamint a vendéglős Grósz Albert ur és nejeének felebaráti szeretete és barátságos, nyájas viselése egész otthoniassá varázsolják a vendéget, egy szóval még talán a haragosa is, (ha ugyan olyan létezne) kénytelen lenne megelégedését nyilvánítani; — hanem mind ezek mellett nem csak az említett vendéglőnek jó tulajdonai leptek meg, hanem meglepett az ottani előjárásának azon általam nem helyeselhető intézkedése, hogy a midőn ott a szobából dohányozva kiléptem, azonnal egy becsületes egyén által figyelmeztetve lettem, hogy rögtön tegyem le pipámat, mert mindjárt 5 frtig büntetnek, — én ezen figyelmeztetést csak élvezni véltem, de a midőn többen azt valónak lenni állították, meg kellett a valóságról győződnöm. *)

Kövesdy Benő.

Gazdaszat, ipar, kereskedelem.

Endröd 1874. april végén.

A „Békés“ ez évi 13-ik számában közölt megyei (törvényszertői) „szabályrendelet a hernyók és kártékony rovarok kiirtására“ juttatta eszembe azon cikket, mely egyik szélesen elterjedt pesti hetilapnak gazdasági rovatában ily cím alatt: „Beszéljünk a gyümölcsfa-művelőknek is valamit“ megjelent, mely cikket e becses lapok t. c. olvasóival közhasznosságánál fogva bűnnek tartanék rövid, de a lényegest tartalmazó kivonatban meg nem ismertetni; s mely cikknek jelígeje ez: „leányomnak szölok: menyem is értsen róla,“... „az az a gyümölcsfa-művelőkhöz, de igen óhajtánám“ ha minden

*) A szeghalmi érdemes előjárásának ezen előrelátó intézkedését — tekintve a helyi körülményeket — mi egyáltalában csak helyeselhetjük. — Szeghalom alföldi községeinkhez hasonló lévén, ott a házak nád szalma, vagy éppen kórovál fedték, az ily tetőzet mindenesetre elővigyázatot igényel, különösen a tavaszi szeles, vagy nyári száraz időkben. — Naponként olvashatjuk a lapokban, hogy vigyázatlanul álltal hol egyik hol másik virágzó községünk a lángok martaléka lett; — bár minden községünk, melynek háza nem szilárd tüzmentes anyaggal fedték, követnek e példát, hazánkon tán kevesebb nyomor lenne. — Mi az előrelátást — még a megszokott kényelem árán is — mindenkor csak becsüljük, mert eső után késő szokott a kőpenyeg lenni.

A (szerk.)

gazda értene róla, nem hiszem miféle gazda lehet az, akinek nincsen fája.“

A megyei szabályrendelet 1. §. azon része kiegészítésül és istápolásául, hogy „tartozik“ tavasz és nyár folytán a fákon, a cserjéken és (eleven) sövényeken mutatkozó hernyók és hernyóhálókat mutatkozások után azonnal leszedetni és megsemmisíteni: aljon itt ama cikkből, miszerint Tiroiban... ki valóan az almát művelik, (nálunk, főképen itt lenn az alföldön, a buza hazájában, Trefort ő exc. régiebb cikke szerint a *magyarországi* műveltetetnek) holott, t. i. Tiroiban, a fölött hogy a kedvező éghajlat, a déli fekvésű hegyoldalak kitűnő gyümölcsökül ajánlkoznak, igen nagy, óriási rész jut azon szorgalmas és gondos ápolásnak, amelyben a tiróli német ember gyümölcsfáit kitarva, folyton folyvást részesíti; mert hát az a német gonddal nemesített, célnak megfelelő helyre annak rendje módja szerint ültetett csemetéjét úgy óvja, mint saját szülőjét;... olyan a kérge minden fának, mintha csak akkor került volna ki az esztergályozó kezeiből;... s annak idejében oly irányban tereli ágait — mármint a fának, — hogy a világosság és melegség egyformán érje minden részét, következőképen a termendő gyümölcsöket is.

Bezzeg nem virit ottan ilyenkor, a fák leveletlen korában, a hernyófészék — mint nálunk; bezzeg nem látsz ottan hernyók által lekopasztott galyakat ég felé méredezni...!

S miért nem és mi módon eszközli mindezt az a német?! Hiszen ember legyen az a magyar ki vállalkozni merne arra, hogy csak egy fáról is leölje a kergek alól, szabadszemmel láthatatlan helyekről előbúvó hernyók ezreit...!

Hát biz a német a franciától avagy angoltól tanulta el annak a módját. Ugyanis midőn e két művelt államban kitört ama bizonyos szőlőbetegség, amely abból állott, hogy nemcsak a szőlőtöskéket, hanem azoknak gyümölcseit is ellepte valamely gombalaku élődi növény úgy, hogy a fűrtök bogói (szőlőszemek) sem ki nem fejlődhetek, sem meg nem érhetnek: sok észterés, kísérlet (próbálás) után rájöttek arra, hogy e veszedelmes növényi kór leghatósabb ellenszere: a kén (büdöskővirág). Elkészíték tehát a tökének bődöskővirággal beszórását, befúvását dufla sikerrel; mert a szőlőtöskéket közt fák is lévén, azoknak is jutott véletlenül a bődöskővirágból, egyszer csak azt észlelték az éber figyelők, hogy azon fák, melyekre kénpor hullott, sokkal szebbek s gyümölcseik is izletesebbek.

A tiróli gyümölcstenyésztő elkezdte tehát gyümölcsfáit is kénporral beszórni, és örömmel tapasztalá annak hasznosságát, mert fái több, szebb és jobb gyümölcsöt termettek; mostanság Tiroiban mindenki szőlőjével együtt fáit is beszórja kénporral, meggyőződve lévén arról, hogy anélkül finom gyümölcsük nem fog teremni.

Egy tudományos művelt bécsi kertbirtokos közöttök járván, tudakolódzásaira csakis a főnebb leirt feleletet adták; különben egyéb okát nem is tudják adni.

A bécsi kertész saját kertjében kísérletet tevén, szintén örömmel tapasztalta, hogy a fákon élődi mindennemű fereg pusztulva pusztul a kén elől... s a melyik nem bír eliramalni, futni: az okvetlenül elvesz!... A hernyók ezreit találta lehulva s ezek között mindenféle fajtajut.

Mi módon okozza ezt a kénpor, — az által-e, hogy közvetlenül megöli a hernyót s egyéb rovar; vagy — közvetve — az által, hogy a bekénporozott leveleket nem ehetve, csemegészhetvén meg, éhen vesznek? meghatározni nem volt képes. Mi egyébiránt egyre megy az eredményre nézve, csak veszzenek el a hernyók...!

A törpe fákon azoknak alatta látott, előbb szétmállott hernyókat, — s ebből azt következteté, hogy talán azok valamely a fajta betegséget kaptak, amely a hernyók némely fájánál nem ritkaság...; de figyelmes észlelés, vizsgálódás után meggyőződnie kelle, miszerint az elpusztultak között olyanok is vannak, amelyek nincsenek e hernyóbetegségnek, illetőleg betegségeknek, alája

vetve. A pusztító hatás tehát egyenesen és biztosan a kénpornak tulajdonítandó.

Egy eset azonban még inkább meggyőzte őt: veteményes kertjében ugyanis, egészen külön, néhány nagy körtefa áll, melyeken hernyók kezdtek mutatkozni; harmadnapra már igen sok volt szemléltető s iszonyu pusztításuk nyoma már rohamosan terjedt, a fiatalabb fák levelei már szürkés barna színűekké lettek... Ugyanazon nap este, — midőn esetleg teljes szélesönd állt be — az összes fák kénpor föllegbe borítottak — az arra való eszközökkel; következő reggelén tömérdek hernyó hullája borította a fák aljait, ismételtetett a kénporrali beszórás, s ami előbb el nem pusztult; vége lett annak most. Csak néhány parányi szem kénpor érje a hernyót, elkezd azonnal nyugtalankodni, — alig egy órányi időtartam alatt megvedlik, azután vonaglik s azzal vége...!

Miért ne utánoznók tehát mi is a távoliakat!?... A bődöskővirág olcsó, — porrá könnyen törhető s jókora kézi fuvóval is előidézhető a kénpor fölleg.

Mint hogy nyár folytán is eshetik a fákon seb, ile irom, mit szintén e tavasz folytán olvassék a tapasztó viaszról. Igen olcsó, következőképen készíthető: 1½ font fekete szurkot felolvasztunk egy cserépedényben — anynyira, hogy folyékonyvá váljék, — o folyékony szurokba lassankint ¼ font borszeszt (spiritust) szorgalmasan kevergetve hozzátöltünk. E keverék folyékony maradván, eset vagy eszköz segítségével a fák sebeit kényelmesen bekenegethetjük vele... Már pedig a nyelés alkalmával vagy egyébkor véletlenül ejtett sebeit a fának tapasztó viaszal be kell kennünk, mert különben, a seb beszárad s a fának árt, sőt nagyobb sebek beszáradása előidézheti az egész fa kiszáradását is.

Mint hogy pedig bizonyosnál bizonyosabb az, hogy a szemmel látott példák népiünk fejletlenebb részénél is meggyőzők, t. i. azokat értem, kik a betű igéből kevésbé szeretnek tanulni, — óhajtatos, miszerint az értelmiség, kik közé földész-gazdáink közül többen sorozandók, a főnebb leirtakat többek előtt példának okáért megkiérlelnék. Egy iteni pajtásomnak pedig, kinek illetőleg kikenek két nagy szőlőkertjük van, melynek egyikében én, ama „bizonyos kut“ ügye megvizsgálásakor — áthaladtam, ezen nősiülni iparkodó barátomnak szerelmes szívére kötöm azt, mit egy nagy gyümölcstenyésztő makszimáként dörög, — — ugyanis: — én nem adnám leányomat (már tudniillik nem én, ki e sorokat írom most) olyatén gazdálkodással foglalkozó legénynek, aki ki nem bírná mutatni, hogy gyümölcsfái — melyek közül 40—50-et ő maga nemesített — mind szépen tenyésznek... tiszták, simák mint Tyrolban, és hogy azon kivül az arra alkalmas helyeken gazdasági haszonfákat nem növelt. Fiatal barátom, ki ugyan még most gyöngye vagy a nősilésre, itt az argumentum, tedd meg a teendőket a főnebbi makszima kívánalma szerént, s annak idejére épen meglágyul az a női szív, kit neked rendelt az Isten feleségül...! Azonban e fiatal barátomhoz szóló makszimának szabad ám más apa fiatal ember fia eszébe és szívébe is beplántálódni...!

Adja a magyarok Istene!

Balla Mátyás.

— **Cserebogár kiirtásának** egy legújabb egyszerű módjáról értesül a „Prakt. Landwirth.“ Nevezett lap tudósítója az eljárást következőképp írja le: Az alkonyi órákban alkalmas helyeken (fák között) régi hordókat állítatnak fel, melyeknek felső feleke nyitott és belseje folyó szurokkal vagy kátránnyal van bekente. A hordóban égő éji lámpát helyeznek s ezt védő rostélyllyal látom el, hogy a berepülő cserebogarak ki ne oltásák. A fény becsalja az éji lepkeket és szárnyas rovarokat, s mialatt a fény körül itasan röpkednek, a hordó szurkos falához verdesikmagukat, s szárnyaik és lábaik bemázólván, tehetetlenül potyognak a hordó fenekére. Egy mázsa szurok elég egész vidék cserebogarának kiirtására, s az idővesztegetés vele

csékély. A főnebbi eljárás mellett minden reggel 16—20 mérő cserebogarat temetnek el.

— Az „Anker“ 1874-ik év márczius havi üzletkimutatása. — Ehóban a társulatnál benyújtott összesen 422 bevallás 718,469 frt biztosítandó összeggel, és pedig: 287 bevallás 529,110 frttal halálesetre, és 135 bevallás 189,359 frttal életesetre.

Kiállítva lőn 250 kötvény 488,882 frttal halálesetre, és 137 kötvény 288,270 frttal életesetre; összesen tehát 387 kötvény 717,152 frttal.

A havi bevétel volt 106,860 frt haláleseti díj, és 127,716 frt betételekben, összesen: 234,577 frt.

Ez évben benyújtott 1143 bevallás, 2,149,853 frttal, és kiállított 1124 kötvény: 2,045,315 frttal; ngyan ezen időben bevételt 702,396 frt; — halálesetekért pedig kifizetett: 165,640 frt.

A társaság működése kezdetétől fogva halálesetekért kifizetett 5,421,574 frt, és az 1873 ik túlélesi társulat (Associatio) eredménye 726,577 frt volt, mely összeg 732 tag közt aránylagosan felosztott.

— **Figyelmeztetés.** A kik földművelési célból káli-trágya-sót szükségelnek, azt használati utasítással együtt „M. Berkovitsch & Co.“-nál Bécsben, a kaluzsi bányatársulat ügynökénél megszerezhetik.

Mokry Sámuel.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Dobay János.

Hirdetések.

Pályázati hirdetmény.

Melynél fogva Gy.-Vári község megürült jegyzői állomása, melynek javadalmazása áll:

1. 170 ft. kézpénz
2. 28 p. m. buza,
3. 28 p. m. árpa,
4. 6 öl fa,
5. ¼ telekfeld használata s
6. szabad lakásból

f. évi Május 25-én választás utján betöltendő lévén, felhivatnak mind azok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen bélyegezett s okmányokkal támogatott pályázati kérvényeiket f. évi Május 17-keig a gyulai járás szolgabirodságához bejuttatni siessenek.

Kelt Gyulán april 22. 1874.

Kovács József
h. szolgabíró.

2-4 51)

Pályázati hirdetmény.

Melynél fogva Gerla-Póstelek ujonnan alakult község jegyzői állomása, a mellyel

1. 400 ft kézpénz,
2. 40 p. m. buza,
3. 20 p. m. árpa,
4. 40 p. m. csöves tengeri
5. 6 öl tölgy tűzifa
6. 1 tóhén tartás

összeszökteve a f. 1874. évi Május 17-én választás utján betöltendő lévén, felhivatnak mind azok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen bélyegezett és okmányokkal támogatott pályázati kérvényüket f. évi Május 10 kig a gyulai járás szolgabirodságához bejuttatni siessenek.

Kelt Gyulán 1874. april 16-án

Kovács József
h. szolgabíró.

2-3 52)

Melléklet a „Békés“ 18-ik számához.

HIRDETÉSEK.

Man bittet, dieses Blatt in jeder Familie wohl aufzubewahren.

Brust-Tabletten gegen Grippe, Katarrh, Husten und Heiserkeit. Preis per Schachtel 70 kr., grosse fl. 1.30. Bei Abnahme per Dtzd. 25% Nachlass.

Anodyne Necklace Childrens Teeth englische Zahnperlen für Kinder zum Umhängen, wodurch selbe die Zähne leichter und schmerzloser erhalten. — Preis 2 fl., per Dutzend 20 Pct. billiger.

Odontine (Zahnpasta) in Porzellantiegeln zu 80 kr. Oe. W. Bei 1 Dutzend 20 Pct. N. class. Diese Zahnpasta ist das vorzüglichste Mittel zur Reinigung der Zähne, sowie auch Zähne gesund und blendend weiss zu erhalten, den Zahnstein schmerzlos und auf unschädliche Weise zu entfernen, das Zahnfleisch zu stärken und zu befestigen, das Bluten und Lockerwerden zu verhindern.

Cachou Aromatisé zur Beseitigung des üblen Geruches aus dem Munde nach dem Tabakrauchen, nach dem Speisen, nach dem Genuße geistiger Getränke, wie: Wein, Bier u. s. w., unentbehrlich bei dem Besuche besserer und feinerer Gesellschaften, der Theater, der Bälle, der Salons u. s. w. Diese Cachou bestehen aus reinen, der Gesundheit vollkommen unschädlichen Pflanzenbestandteilen, und sind als Präservativ gegen das Faulen der Zähne, sowie gegen Zahnschmerzen bestens zu empfehlen. Bei jedesmaligem Gebrauche kaut man eine Pille, wodurch der üble Geruch beseitigt wird. In Schachteln zu 60 kr.

Eau anthéplique. Dieses aus reinen Pflanzentheilen bereitete Wasser ist ein seit Jahren erprobtes und bewährtes Mittel zur Erfrischung, Verschönerung und Stärkung der Haut und zur Vertilgung aller Arten von Eftlorescenzen, als: Sommersprossen, Finnen, Mitesser, Kupferflecke. Preis eines Flacons 1 fl., 1 Dutzend 9 fl.

Frostbeulen-Balsam in Tiegeln zu 50 kr. Oe. W., welcher selbst bei veralteten Frostschäden möglichst schnell den größten Schmerz lindert und vollkommen heilt, hat sich durch Erfahrung mehrerer Jahre als ein empfehlenswertes Mittel allgemeine Zufriedenheit erworben.

Max Florian Schmidt's Med. Dr. und Professors schmerzstillende, stärkende, antiskorbutische **Zahn-Tinctur.** Diese Tinctur, nach dem Original-Recipe bereitete wird sowohl zur schnellen Stillung von Zahnschmerz, als auch als starkendes Mundwasser bereits durch ein halbes Jahrhundert mit grossem Vortheil allgemein angewendet, die Tinctur hat zwei grosse Vorzüge: sie ist sehr wirksam und macht durch den äusserst billigen Preis alle anderen Zahnwehtropfen überflüssig. Echt zu haben in Flaschen sammt Gebrauchsanweisung zu 40 kr. Bei ein Dutzend 25 Pct. Nachlass.

Universal-Speisenpulver des Dr. Gelle. Bisher unerreicht in seiner Wirkung auf die Verdauung und Blutreinigung, hartnäckige Leiden, als: Verdauungsschwäche, Sodbrennen, Hämorrhoidal-Leiden aller Art, Hautausschläge, Mittel in der eingewurzelten chronischen Gicht. Preis einer grossen Schachtel 1 fl. 26 kr., einer kleinen 84 kr.

Bruchpflaster. Vorzüglich anwendbar bei Unterleibsbrüchen, bereitet und empfohlen von Dr. Krisi, practischem Brucharzt zu Basel. In Blechbüchsen sammt Beschreibung 3 fl. 60 kr. Oe. W.

Die von den ersten Medicinal-Collegien Deutschlands geprüfte und von der hohen k. Stathalterei in Ungarn wegen ihrer ausgezeichneten, besonders Krampfadern, Kopfgicht, geschwollene Glieder, Verrenkungen und Seitenstechen mit sicherem Erfolge als erstes schnell und sicher heilendes Mittel anzuwenden. — In Paketen mit Gebrauchsanweisung à 1 fl. 5 kr., doppelt starke für erschwerte Leiden à 2 fl. 10 kr. Oe. W.

Universalpflaster von Dr. Buron in Paris. Dasselbe ist mit Diplom der Facultäten in London und Paris belegt, höheren Orts geprüft und der öffentliche Verkauf genehmigt. Dieses Pflaster hilft besonders für Hühneraugen (Leichdornen), Frostbeulen (Geföre), jede mögliche Art Wunden durch Verletzungen, Biss, Stich oder Schnitt, Scropheln, Eiterungen und Geschwüre, für den Wurm und Nagelflässe. Der Topf (Tiegel) kostet 30 kr.

Französisches flüssiges Haarfärbemittel, um Haare jeder Art nach Belieben schwarz, braun und blond binnen höchstens 10 Minuten dauerhaft zu färben, dessen Wirksamkeit bereits so allgemein bekannt ist, dass es keiner weiteren Anpreisung bedarf. Ein Apparat dazu, das ist zwei Bürsten und zwei Schalen, 50 kr. Ein Flacon flüssiges Haarfärbemittel 2 fl.

Augen-Essenz v. Dr. Romershausen zur Erhaltung, Herstellung und Stärkung der Sehkraft. 1 Fl. sammt genauer Gebrauchsanweisung fl. 2.60.

Kropf-Salbe gegen Blähhalz, in Flaschen zu 40 und 80 kr.

Gicht- und Rheumatismus-Watta von Pattison (echt) 1 Paket zu 70 und 40 kr., auch gegen Gliederreissen und Hexenschuss.

Pastilles digestives de Bilin (Biliner Verdauungszettel). Die Biliner Pastillen, aus dem berühmten Biliner Sauerbrunnen erzeugt, sind zu empfehlen bei Sodbrennen, Magenkrampf, Blähsucht und beschwerlicher Verdauung in Folge der Ueberladung des Magens mit Speisen oder geistigen Getränken, bei saurem Aufstossen. Pr. 1 Schachtel 60 kr.

China-Glycerin-Pomade, den Haarboden stärkende und den Haarwuchs befördernde Pomade. In Tiegeln zu 80 kr. und 1 fl. 50 kr.

Ess-Bouquet, sehr feines Parfum für Sacktücher und Wäsche überhaupt. Pr. 1 Flacon 1 fl.

Augsburger Lebens-Essenz von Dr. Klesow. Bestens zu empfehlen bei hartnäckiger Stuhlverstopfung, schlechter Verdauung, Hämorrhoidal-Leiden. Ein Flacons sammt Gebrauchsanweisung 50 kr. und 1 fl. Per Dutzend in Original-Kistchen um 25 Pct. billiger.

Dr. Callond's Wurmtabletten. Diese Zeltelchen sind als ein unfehlbares Wurmmittel bestens zu empfehlen; selbe schmecken sehr angenehm und können auch Kindern spielend beigebracht werden. Preis 40 kr., in Schachteln sammt Gebrauchsanweisung.

Steierischer Kräutersaft für Brust- und Lungenkranke, Husten und Heiserkeit, sowohl für kleine Kinder als auch für alte schwächliche Personen bestens zu empfehlen. Preis einer Flasche 87 kr.

K. k. pr. Tannoehinin-Pomade. Das sicherste und beste Haarwuchsmittel, nach deren 3- bis 10 tägigem Gebrauche das Ausfallen der Haare sicher und dauernd beseitigt, der Nachwuchs befördert, das Haar in seiner natürlichen Farbe weich und glänzend erhalten und die Schuppenbildung verhindert wird. Dieselbe wird von vielen ärztlichen Autoritäten empfohlen und liegen zahlreiche Anerkennungschriften Jedermanns Einsicht auf. — Durch ihre prachtvolle Ausstattung gereicht sie dem schönsten Toiletentisch zur Zierde. Preis einer für drei Monate ausreichenden Dose 2 fl. Oe. W.

Eau fontaine de jouvence golden gibt jedem Haare die so allgemein bewunderte goldblonde Haarfarbe auf das Vollendetste und Ueberraschendste. Preis 10 fl.

Dr. Mayer's Magen-Essenz gegen Krämpfe, Blähungs-Koliken, Magenschwächen, Diarrhöe und erprobtes Mittel gegen die Seekrankheit, dann das **Franzenberger Wasser** zur Heilung der Sand-, Stein- und Harnbeschwerden, mit welchem in öffentlichen Kranken- und Privatkranken-Anstalten die besten Resultate erzielt wurden, wie es ärztliche Gutachten, Zeugnisse und Dankschreiben, welche jeder Flasche beiliegen, sowie der seit Jahren erzielte steigende Absatz im In- und Auslande beweisen.

Seehofer's ungarischer Wund- und Magenbalsam in Flaschen zu 40 kr., vorzüglich wirksam und erprobt gegen Hämorrhoiden, bei hartnäckiger Stuhlverstopfung, bei schlechter Verdauung und Magensäure.

Veterinischer Balsam aus Alpenkräutern und kostbaren Essenzen und von der k. k. Landesregierung Galizien erprobt, ist ein vorzügliches und sicher wirkendes Mittel gegen Nerven-schwäche, Krämpfe, Rheumatismus, Leistenstechen und Gelenkentzündung. Per Flacon 1 fl. 50 kr.

Pulver gegen Fusschweis. Dieses Pulver beseitigt den Fusschweis und den dadurch erzeugten unangenehmen Geruch und ist erprobt unschädlich. Preis einer Schachtel 2 fl.

Dr. Quarin berühmtes Husten- und Katarrh-Pulver (insbesondere bei starker Verschleimung kräftiger Personen). Preis 1 Schachtel 65 kr.

Neuroxylin, aus Alpenkräutern bereitetes Pflanzenextract gegen gichtische, rheumatische, besonders Schwächezustände aller Art. 1 Flacon 1 fl., stärkere Sorte 1 fl. 20 kr.

Prager Gichtthee in Paketen à 60 kr. und **Weidinger's schmerzstillendes Gichtpflaster**, Nr. 1 à 52 kr., Nr. 2 (doppelt kräftig) à 1 fl. Sicherste Mittel gegen Gelenkschmerzen, Gliederreissen, Gichtknoten, Geschwulsten ec. den Schmerz in kürzester Zeit stillend.

Pastilles Prendini, gegen Heiserkeit, besonders Sängern und öffentlichen Rednern bestens zu empfehlen. Preis 1 Schachtel 40 kr.

Frauzbrantwein, die Flasche zu 80 kr. oder 1 fl. 50 kr.

Dr. Carneri's Sirop di Palermo ist das wirksamste abführende Blutreinigungsmittel, welches heute im Handel vorkommt, und eignet sich dessen Gebrauch besonders bei Verunreinigung des Blutes, allgemeiner Verschleimung, Schleimhämorrhoiden, Hautausschlägen, siphilitischen Geschwüren, gichtischen und rheumatischen Ablagerungen, Anschoppungen im Unterleibe und damit verbundener Stuhlverstopfung, Appetitlosigkeit, Congestionen, Kopfschmerz. Preis 1 Flasche 1 fl. 20 kr.

Copatine Mége, eine glückliche Verbindung von Copay-Balsam mit anderen eminent wirkenden balsamischen Substanzen, gegen frische und chronische Samenauslässe. In Paris in den Spitalen eingeführt. Die Kapseln sind in Zuckerhüllen eingehüllt. Der Erfolg ist ein sicherer. Preis 1 fl. 80 kr., mit Eisen stärkere Sorte 2 fl.

Engelhofer's Muskel- und Nerven-Essenz, aus aromatischen Alpenkräutern bereitet, für Gicht und Rheumatismus, Nervenschwäche, Gelenkschmerzen, Schwindel, Seitenstechen, Hämorrhoidal-Leiden, Schwäche der Geschlechtstheile. Preis eines Flacons 1 fl.

Sturzenegger's Bruchsalbe für Unterleibsbrüche mit bestem Erfolge angewendet. Preis 3 fl. 20 kr., stärkere Sorte 3 fl. 70 kr.

Pastilles fortificantes (Pastilles de Roma). Diese Pastillen sind vorzüglich zu empfehlen als ein stärkendes und höchstmögliches Belebungs-mittel im Sexua-System und der Geschlechtsverrichtungen, ohne deswegen zu überreiben oder wohl gar zu schaden; selbe beseitigen männliche Schwäche auch noch im angehenden Alter und sind daher bestens zu empfehlen. Preis eines Flacons mit Gebrauchsanweisung 10 fl.

Echtes Dorsch-Leberthranöl. Als vorzüglichstes Heilmittel bei allen Brust- und Lungenkrankheiten anerkannt, von vorzüglicher Qualität und reinem Geschmacke; die Bouleille zu 1 fl. 80 kr. Bei Abnahme von 1 Dutzend Flaschen 25 Pct. Nachlass.

gegen Gicht, Rheumatismus (Glieder- und Lungenkrankheiten) anerkannt, von vorzüglicher Qualität und reinem Geschmacke; die Bouleille zu 1 fl. 80 kr. Bei Abnahme von 1 Dutzend Flaschen 25 Pct. Nachlass.

JOSEF WEIS,

Apotheker „zum Mohren“,

Nr. 27 Wien, Tuchlauben Nr. 27

empfiehlt dem geehrten Publikum bestens folgende Artikel.

Postversendungen werden nur gegen Beischliessung der Emballagegebühr von 15 kr. österr. Währ. ausgeführt.

50) 2—12

Eau de Botot. Arom. Mund-Wasser, weltberühmt durch seinen äusserst angenehmen Geruch und Geschmack und seine vortreffliche Heilwirkung gegen schmerzhaft und übelriechende Zähne, gegen Faulnis und Lockerwerden derselben. Preis per Flacon 50 kr.

Barthaar-Stangenpomade, welche alle die vorzüglichen Eigenschaften der oberen Pomade besitzt, dient dazu, um den Nachwuchs des Haares längere Zeit zu decken, bis derselbe durch die Einwirkung der Pomade hinlänglich gefärbt ist. Die Stangenpomade kann zugleich als eine ausgezeichnete und unübertroffene Bartwische gebraucht werden. Preis 60 kr.

Zahnpulver Puritas. Preis 1 fl.

Pastilles de Chocolat ferrugineux. Eisen-Chocolade gegen Bleichsucht und zur Blutverbesserung. Preis einer Schachtel 90 kr.

Zahnpasta von Popp. Preis 1 fl 20 kr.

J. Herbabny's vegetabilische Anti-Gicht-Pillen, ein erprobtes Mittel zur schnellen und gründlichen Heilung der acuten, chronischen und unregelmässigen Gicht, der nervösen Gicht, aller Formen von Rheumatismus und deren Folgezustände, als: Milz- und Leberanschwellungen, Magenleiden, habituelle Stuhlverstopfung, Wassersucht und Hämorrhoidal-Leiden. Preis einer Schachtel, auf 1 1/2 Monat hinreichend, 1 fl. 50 kr.

Restitutions-Fluid, vorzügliches Mittel für Pferde. Preis 1 fl. 40 kr.

Gicht-Leinwand neten Verwendbarkeit concessionirte reisen. Hexenschuss). Rothlauf, jede Art Krampf in den Händen, Füssen und Seitenstechen mit sicherem Erfolge als erstes schnell und sicher heilendes Mittel anzuwenden. — In Paketen mit Gebrauchsanweisung à 1 fl. 5 kr., doppelt starke für erschwerte Leiden à 2 fl. 10 kr. Oe. W.

Grösstes Lager ausländischer, insbesondere aller gangbaren französischen Specialitäten zu möglichst billigen Preisen.

Birtok örök áron eladó szabad kézből.

Biharmegye Sarkad-Keresztúri határában 182 hold tagosított birtok, fele első osztályú szántóföld, fele pedig kaszáló, minden órán szabad kézből eladó. — Az említett birtok a sarkadi vasuti állomáshoz három negyed órányira fekszik.

A feltételek levél által tudhatók meg a tulajdonosnál 2-ik szám alatti ház czime alatt Sarkad-Keresztúron

47) 3-3

Hirdetés.

Gyuláról eltávozás végett **divatáru üzletemet** véglegesen eladni szándékozván, van szerencsém a t. közönséget egész tisztelettel értesíteni, hogy **hölgy-, divat- és pipere cikkeimet** a vásárlási áron alul adom el. Egyuttal értesitem, hogy a főutcán fekvő jó karban levő **téres házamat**, és minden benne találtató butorokat és házi eszközöket is szinte eladóvá teszem.

Közelebbi értesítésekkel mindenkor készséggel szolgálok, -- divatüzletem tekintetében pedig szíves látogatást kérek.

Schriffert Julia.

53) 1-6

Bérbeadandó: Gróf Trauttmansdorff Nándor ő excja békés- és csanádmegyei birtokai közül **Gerendáson** 3500 hold, **Kis-Apácán** 316 hold szántóföld **f. é. május 11-én**, **Nagy-Szenáson** 1200 hold szántóföld és 3970 hold gye. **Kis Csákon** 664 hold szántóföld **május 12-én**, végül **B.-Csabán** 70 hold szántóföld **május 13-án**, a szántóföldek f. é. szt. Mihály napjától, a gyepek jövő új évtől további három évre a jelenlegi részletekre osztva, mindenütt a helyszínén reggeli 9 órakor tartandó nyilvános árverés útján. Árverési bánatpénz holdanként egy forint. A bérbeadási feltételek azon grófi tisztségnél megtudhatók Orosházán.

54) 1-2

Előfizetési felhívás.
1874. január 1-én új előfizetést nyitottunk a **"Sorsolási tudósító"** harmadik évfolyamára, mely minden húsz után — havonként **2-3-ór jelenik meg.**
Egyszeri előfizetési díj:
Budapest számára díjmentesen a hához hordva — 2 forint.
Az osztr. magyar tartományok számára díjmentesen postán küldve 2 frt.
Német-, Olaszország, Duna-vidékelemények, Szerbia és Svájc számára 2 frt 50 kr.
Ujnan jelentkező előfizetőknek a már megjelent számok megrendelésére állanak.
Hirdetések olcsón vétetnek föl.
A **"Sorsolási tudósító"** kiadó-hivatala
Budapest-bálvány-utca 9. sz.
41 5-10

Cséplőgépek.

A legjobb és legújabb, czélszerűnek bizonyult szerkezettel óránként annyit csépelnek, mint 3 ember egy nap alatt **135 frt** osztr. ért. bankjegyéért bérmentes szállítással Gyulára vagy a megyének más vasuti állomásához jótállás mellett a kísérleti idő alatt: **Mayfarth Ph. és társa gépgyárában Majnai-Frankfurtban.**

Megbízható ügynökök kivánatosak.

55) 1-7

Tarjányi János

Gyulán, lakása közel a megyeháza-hoz, tudatja a megyeházára bejönni szokott t. ez. megyebizottmányi tag urakkal, hogy nála itteni tartózkodásuk idejére jutányos és tiszta lakásokat nyerhetni.

49)

3-3

Haszonbérbe-adási hirdetés.

A b.-csabai közbirtokosság részéről közzé tétetik, miszerint ennek tulajdonához tartozó következő haszonbérleti tárgyak bérbe adandók, u. m.

I. „Fiuma“ című új emeletes — nagy vendéglő — a melyben az emeleten a vendéglős lakásán kívül egy ét-t terem, továbbá egy nagy tekéző szoba, s emellett egy játszó szoba, egy köz borivó s egy cseléd szoba, egy konyha s egy tágas pinceze foglaltatik, egy három osztályú istálló — egy fa-szin — s egy nagy kocsi-szinnel — f. 1874. évi október hó 1-ső napjától 6 évre, vagy 1880. évi szeptember hó 30-ik napjáig bezárólag — az abban gyakorlandó vendéglői — s a fennálló törvények értelmében, — saját italmérési joggal.

II. A serház — meglévő felszerelvényeivel — az ahhoz tartozó magtár, továbbá az ott fenálló nagy istálló fele részével — s a serház melletti kis korcsnával f. 1874. évi július hó 1-ső napjától számított 4 évre, vagyis 1878-ik évi június hó 31-ig napjáig bezárólag.

A bérleti kívánók felhivatnak, miszerint: a „Fiuma“ vendéglőre vonatkozó zárt ajánlataikat 1000 frt melléklése mellett folyó évi június hó 15-ik napjáig, a serházra vonatkozó zárt ajánlataikat pedig 200 frt melléklése mellett f. évi május hó 30-ik napjáig a b.-csabai közbirtokosság pénztári hivatalánál, — hol is a részletes feltételek a hivatalos órákban bármikor megtekinthetők — benyujtani szíveskedjenek.

45) 3-4

Utsaraboló.

Használható:

Közzgazdasátlag: utak és utcák egyengetésére, illetőleg deszkaegyenes-ségivé tételére; mi által száz meg százezer emberi kéz hasznosabb munkára megkíméltetik.

Mezőgazdasátlag: hápahunás földek planirozására; feltört udvarok elsimitására; szérük készítésére stb.

Alkalmazása:

Két ló vagy ökör fogatik úgy be, közönséges talyicska elibe, mint szántáskor rendszeren szokás, csak hogy eke helyett **utsaraboló** akasztatik rá; illeszthető pedig, két egyforma nagyságú eketalyicska kerékkel ellátott akármely eketalyicskára. Egy ember képes, nemcsak a befogott lovat vagy ökröt, — de magát a gépet is kormányozni.

A gép közszemlére van Budapesten, a köztelken kiállítva.

Megszerezhetőse:

Ara 42 frt o. é., mely utánvétellel fizettetik.

A megrendeléshez 5 frt felpénz mellékeltetik, s a megrendelő levélben olvashatólag kijaratik: a megrendelő czime, lakása s lakásához legközelebb eső vasuti állomás. Üres tudakozódó levél válasz nélkül marad.

Az elhasznált sarabolóvas helyett 10 frt o. é. új megszerezhető.

Szarvas (Békésmegyében) april 10. 1874.

46) 3-3

JANCSOVICS ISTVÁN, feltaláló.